

VÄLKOMMEN TILL GRÄNSLANDET

ROGEN | FEMUNDSMARKA | LÅNGFJÄLLET

Mitt i Skandinavien mellan Sverige och Norge ligger ett 2 000 kvadratkilometer stort naturområde med skyddad natur. Här finns uråldriga träd, märklig blockterräng, sällsynta djur och växter. Fjällvidder, gammelskog och kristallklara vatten ger upplevelser för alla sinnen. Vi kallar det för Gränslandet!

Många uppfattar Gränslandet som en orörd, öde och avlägsen vildmark. Ett väglöst land, fjärran från civilisationens brus, där bara vindens sus och vattnets porl avbryter den oändliga tystnaden. Ett land där storlommens ödsliga låte ljuder genom den ljusa sommarnatten, och där du kan vistas i veckor utan att se en annan människa.

Men Gränslandet rymmer också lättillgänglig fjällterräng där hundratals människor dagligen är på tur. Och det där med orörd vildmark är en sanning med modifikation. I Gränslandet har människor levt i tusentals år. Många har livnärt sig på jakt, fiske och renskötsel. Andra har varit skogshuggare och flottare. Några har till och med lyckats bedriva jordbruk.

DU ÄR GÄST I NATUREN

Välkommen till Gränslandet, men tänk på att du är gäst. Du får fritt vandra, åka skidor, bada, plocka bär och svamp, men du måste självklart ta hänsyn till naturen och till de människor som lever här. Läs mer om vad du får och inte får göra i denna folder, på informationsskyltar i området och på www.graenslandet.se.

Med hälsningar från
Länsstyrelserna i Jämtland och Dalarna
Fylkesmännen i Hedmark och Sør-Trøndelag



Ett kulturlandskap. Foto: Naturcentrum AB



Renhjord vid Stådjan. Foto: Benny Jonsson



Kanot på Feraghåen. Foto: Naturcentrum AB



Rödöngsfiske på isen. Foto: Naturcentrum AB

RENBETESLAND

Gränslandet är renbetesland och ett samiskt kulturlandskap. Här har samer levt med sina renar under lång tid och det är fortfarande renskötarnas hem och arbetsplats. Renskötseln bedrivs nu för tiden med hjälp av moderna hjälpmedel, men liksom förr är det renarna som bestämmer takten. Väder och vind styr och många gamla samiska traditioner lever kvar.

STÖR INTE RENARNA

Renar som blir störda kan snart hamna på avvägar. Djuren förlorar dyrbar energi och renskötarna får extra arbete. Renarna är känsliga för störning året runt, men särskilt under april, maj och juni. Det är tiden före, under och efter renkalvningen.

ATT TÄNKA PÅ!

- Renar har företräde före människor och snöskotrar.
- Om du ser en renhjord på vandring, sätt dig ner så skrämmar du dem inte.
- Håll extra stort avstånd till renar om du har hund. Håll alltid hunden kopplad!

SAMEBYAR I GRÄNSLANDET

Femund reinbeitesdistriktSør-Trøndelag fylke är vinterbetesmark för renar som tillhör samerna i Saanti Sijte och Gåebrien Sijte
Elgå reinbeitesdistriktHedmark fylke är åretruntbetesmark för renar som tillhör Svahken Sijte
Gränslandets nordöstra delar är sommarbetesmark för renar tillhörande Ruvhten Sijte
Markerna från Rogen till Stådjan är sommarbetesmark för renar tillhörande Idre samebySamebyn har även vinterbetesmarker kring Fjätervålen.



Kalvsmåkning. Foto: Benny Jonsson



Skidåkare på Rogens is. Foto: Naturcentrum AB



Vandring på Linnestigen. Foto: Kentarou Tryman



Svukuriset fjällgård. Foto: Naturcentrum AB



Rast- och nödstuga på Långfjället. Foto: Naturcentrum AB



Sovdags på fjället. Foto: Marcus Elmerstad



Vid lägerelden. Foto: Marcus Elmerstad

FJÄLLTURER

I Gränslandet kan du vandra genom skog och över fjäll, bestiga fjälltoppar eller göra kortare utflykter. Vid Stådjan-Nipfjället och kring Grövelsjön-Elgå finns lättillgängliga fjäll och i Langtjønna landskapsvernområde erbjuds vackra dagsturer mellan skog och sjö.

Kanske lockar en långvandring längs Södra Kungsleden eller turer i Femundsmarka och kring Rogen. I Gränslandets inre väntar svårforcerade steniga blockmarker, gammal tallskog, vilda raviner och avlägsna fjäll. Men här finns också gömda, idylliska dalar med glittrande småsjöar och vattendrag. Du vandrar på dina och naturens villkor; långt, långt borta från vardag och civilisation.

TILL TOPPS!

Gränslandet är inte känt för sina höga toppar men det finns ändå många svindlande utsikter. Här är några av de utmaningar som erbjuds.
Storvigeln1561 meter över havet,Elgåhogna1460 meter över havet, Stor-Svuku1416 meter över havet,Storvätteshågnal204 meter över havet, Stådjan1131 meter över havet,Lillnipen1100 meter över havet.

PÅ SKIDOR

Gränslandet lämpar sig utmärkt för skidturer av olika slag. På svenska sidan finns fl era kryssmarkerade vinterleder. I Norge väntar fjällterräng där du tar dig fram på egen hand eller gör dagsturer från en turisthytte.

FJÄLLSÄKERHET

Ta alltid med karta, kompass, extra kläder och matsäck. Kom ihåg att vädret kan skifta snabbt. Lämna ett färdmeddelande även om du bara skall ut på en kortare dagstur. Ta med mobiltelefon men räkna inte med att det finns täckning. Skall du ut på en längre tur krävs erfarenhet, förberedelser och särskild utrustning.

Anpassa alltid fjällturen efter årstid, väder och din egen förmåga.

STUGOR OCH KOJOR

I Gränslandet finns enkla kojor för tillfälligt skydd och turiststugor för övernattnig. I stugorna möter du andra vandrare, skidåkare eller fiskare. Atmosfären är enkel och familjär.

FJÄLLGÅRDAR OCH TURISTSTUGOR

I de flesta stugor måste du laga din egen mat, men på norska sidan finns det även fjällgårdar som har matservering. Du sover i våningssäng och behöver egna lakan eller sovsäck. En del stugor är bemannade, till andra måste du låna nyckel i förväg. De flesta turiststugor och hytter är stängda under delar av året. Du måste ta reda på i förväg om de är öppna.

SVENSKA RASTSTUGOR

Raststugorna i Sverige är avsedda för rast över dagen eller när man i nödfall behöver söka skydd över natten. I de flesta raststugor finns hjälp-telefoner som alltid är åtkomliga. Tveka inte att använda telefonerna om det kan hindra ett fjällräddningspådrag eller lugna oroliga anhöriga.

NORSKA BUER

Utmed vissa sjöar och vattendrag i Norge finns gamla buer, intressanta kulturminnen från en svunnen tid. I buerne kunde flottare och skogshuggare ta igen sig efter en lång dags slit. Nu ägs buerna av Statskog. Vissa är renoverade, andra är i ett mer förfallet skick.

Om buan är öppen är du välkommen att söka skydd, men du får bara stanna en natt. Alla är välkomna, även om någon annan redan är på plats. Lämna buan städad efter dig och spar på veden. Den framkörda veden är inte avsedd för lägereld utomhus.



Spar på veden, den skall räcka till många. Foto: Naturcentrum AB

TÄLT OCH LÄGERLIV

Att tälta fritt i naturen är en stor upplevelse, men välj tältplats med omsorg. Vid häftiga regn kan även små bäckar svämma över och på högre höjd kan starka vindar utsätta tältet för hårda påfrestningar. I vissa delar av Gränslandet är det långt mellan tältplatserna. Särskilt kring Rogen och i Femundsmarka där marken kan vara så stenig att det är svårt att få plats med ett tält eller få ner några tältpinnar.

På vissa platser finns iordningställda lägerplatser med eldstad, vindskydd och plats för tält. Alla är välkomna, även om någon annan redan är där. Du får bara slå läger tillfälligt, inte stanna en längre tid på samma plats. Tälta du invid fjällstationer och fjällstugor betalar du en serviceavgift och kan då utnyttja faciliteterna på plats.

DU FÅR TÄLTA NÄSTAN ÖVERALLT MEN INTE:

- i områden med särskilda restriktioner, se fjällkarta och reservatsskyltar.
- nära fågelbon, nära privata stugor eller på öar i Femundsmarka nasjonalpark.

Särskilda regler gäller dessutom för organiserade grupper.

LÄGERELD

Det är tillåtet att göra upp lägereld i Gränslandet, men bara på vissa platser och under vissa omständigheter. I Norge är det förbjudet att elda i skogsmark 15/4–15/9, men på fjället går det bra. I en del områden i Sverige är det bara tillåtet att elda med framkörd ved på iordningställda lägerplatser. Ta reda på vad som gäller där du befinner dig innan du tänder en lägereld.

TÄNK PÅ ATT:

- aldrig elda med levande träd, döda träd eller fallna trädstammar.
- inte bygga nya eldstäder.
- spara på den utlagda veden, den ska räcka till många.
- släcka elden efter dig.

KONTAKTUPPGIFTER

Rogens naturreservat

Förvaltning, tillsyn och skötsel
Länsstyrelsen Jämtlands län
Naturvårdsenheten, Residensgränd 7,
831 86 Östersund
010-225 30 00 / +46 (0)10 225 30 00
www.lansstyrelsen.se/jamtland

Långfjällets naturreservat

Stådjan-Nipfjällets naturreservat
Töfsingdalens nationalpark
Förvaltning, tillsyn och skötsel
Länsstyrelsen Dalarnas län
Naturvårdsenheten, Åsgatan 38, 791 84 Falun
023-810 00 / +46 (0)23 810 00
www.lansstyrelsen.se/dalarna

Femundsmarka nasjonalpark i Sør-Trøndelag

Langtjønna landskapsvernområde
Förvaltning och skötsel
Fylkesmännen i Sør-Trøndelag
Statens Hus, 7648 Trondheim
73 19 90 00 / +47 73 19 90 00
www.fylkesmenn.no/st

Tillsyn
Statens naturoppsyn (SNO)
Doktortjønna, 7374 Røros
40 41 14 26 / +47 40 41 14 26
www.naturoppsyn.no

Information
Femundsmarka Nasjonalparksenter
Doktortjønna, Røros
72 41 08 80 / +47 72 41 08 80
www.doktortjonna.no

Femundsmarka nasjonalpark i Hedmark

Femundslia landskapsvernområde
Grövelsjøen naturreservat
Gutulia nasjonalpark
Förvaltning och skötsel
Fylkesmännen i Hedmark
Statens Hus, Postboks 4034, 2306 Hamar
62 55 10 00 / +47 62 55 10 00
www.fylkesmenn.no/hedmark

Tillsyn
Statens Naturoppsyn (SNO)
2433 Drevsjø
91 31 25 51 / +47 91 31 25 51
www.naturoppsyn.no

Tillsyn
Engerdal fjellstyre
Engerdal
62 45 91 77 / +47 62 45 91 77
www.engerdal-fjellstyre.no

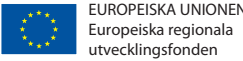
Information
Femundsmarka nasjonalparksenter
Elgå
62 45 87 87 / +47 62 45 87 87
www.femunden.no

Gränslandet på webben
www.graenslandet.se

Mer information

Mer information finns på skyltar i området. På kartan i denna folder kan du se var dessa informationsplatser finns. Du kan också läsa mera på www.graenslandet.se.

Gränslandet Rogen-Femundsmarka-Långfjället är ett Interregprojekt som drivs tillsammans av Länsstyrelserna i Jämtlands och Dalarnas län och Fylkesmännen i Hedmark och Sør-Trøndelag fylken.



WWW.GRAENSLANDET.SE

